

ÁLLAM ÉS EGYHÁZ

Úgy gondolom, hogy az állam értékpreferenciákat állapít meg a társadalom előtt és ennek alapján nyújt támogatásokat. Jónak tartom, ha az állam kimondja: hogy a vallásosság érték és támogatom. Az állam ma az önkormányzatoknak ad pl. kulturális, sport stb. fejpénzt, nyugodtan ez alapon adhatna vallási fejpénzt is. Például legyen ez a fejpénz évi 1000 Forint, melyet az állam az adókból nyújt. Ez egy 10 ezres város esetében 10 millió forint.

Ez a pénzt lehetne pályázni a különböző egyházaknak vagy vallási csoportoknak, például az egyik egyház tanfolyamokat tart a másik színdarabot tanul be és bemutatja az össze iskolában a harmadik a település új lakóparkjában keresztet állít. A negyedik elvisz 30 gyereket Csíksomlyóra stb. az ötödik nyárra gyerekfoglalkozásokat szervez rászoruló gyerekek számára stb. stb. Ezt a pénzt, amint jelzem az Önkormányzatoknál van - egy bizottság ossza szét. A pénzt másra nem lehet használni és a pályázatnak komoly formai és elszámolási/ellenőrzési feladatköre van. A pénzek elosztásáról a bizottság dönt, mely az egyházaktól független.

Tehát pénzek nem járnak automatikusan, de egy tényleges és hasznos cél érdekében kapnak támogatást a projektekre. Ez ösztönözné az egyházakat, hogy aktív életet éljenek a település életében és belső dinamikájuk legyen. Így kiderülne az is, hogy melyik egyháznak van mondanivalója, pasztorációja és kialakulna együttműködés az egyházak között.

Kulturális és sport tevékenységekhez is pályázathatnának az egyházak az Önkormányzatok erre szánt keretéből. Továbbra is úgy gondolom, hogy ma az állam a sajátos eszközrendszerein keresztül tehetne legtöbbet az egyházak megújulásáért és a vallási élet dinamikájáért. Erről írtam korábban is - és köszönöm a pozitív visszajelzéseket.

Tovább árnyalhatná az állam, hogy a fejpénz kereteket is differenciálja, tehát hátrányos helyzetű falvakban mondjuk, ez lehetne 2000 vagy akár 5000 Forint/fő. Az iskolák, egészségügyi és egyéb egyházi intézmények nem kerülnek ez alá, azokat továbbra is az állam támogatja, de nem az egyházakon keresztül, hanem közvetlenül az intézményeket, zárt rendszerű belső elszámolással.

A műemlékek, gyűjtemények támogatása szintén külön lenne. A spiritualitás az élet minden területét át kell, hogy hassa, akár a politikát is. Úgy gondolom, hogy minden társadalomban létrehozható egy "bölcsek tanácsa", mely az állam érték preferenciáit meghatározná. Ennek része kell, hogy legyen a vallásosság - természetesen annak értékteremtő módja. A vallási érettség meghatározása ugyancsak fontos lenne. Érdeemes lenne arról beszélnünk, hogy egy országot hogy kell vezetni, milyen berendezkedés kell stb. Jó-e így a választási rendszer, a törvényhozás stb. nagyon fontos lenne a párpolitikán túl alternatívákat láttatnunk. Elég tiszta a fejünk ehhez, hogy "túllépjünk e mai kocsmán" és megkérdőjelezzük ezt a hatalmi, politikai evidenciát, amiben élünk. Bár a pápa vitákhoz nem szóltam hozzá, de erős a meggyőződése- és rengeteg jel mutat ma már erre, hogy a pápa nem lemondott, hanem egyszerűen felmondott. És ez nagyon bátor tett volt. Nekünk is fel kell mondani egy csomó dolgot és nem beilleszkedni mindenáron.

BÓTA TIBOR

TÖPRENGÉSEIM A MEGOLDÁSKERESÉS IRÁNYÁBAN...

... ha már kezdenek összekuszálódni a fonalak, és az érzelmek, megszólal Garay Bandi. Nagyon jól teszi. Mert mindig nagy szükség van az elfogulatlan, higgadt, megfontolt szóra, és Neki tehetsége van ehhez. A mostani témában is valóban egy tovább-vivő, megoldást kereső gondolatsort tárt elénk.

Ha csak a támogatások igazságosabb elosztása lenne a probléma már-már majdnem tökéletes Bandi modellje. (Talán itt is lenne egy kis kiegészítem, de erre még visszatérek.)

A mostani témában, de általánosságban is úgy gondolom, hogy az effajta kérdéseknek, problémáknak két párhuzamosan futó megoldási iránya kell legyen. Mire gondolok?

1. Figyelembe kell venni a jelenlegi adottságokat, és így keresni a lehetséges megoldásokat (ha már így van, próbáljuk meg jó irányba befolyásolni a jelenlegi rendszer működését.)
2. A jelenlegi adottságok, működési rendszerek helyett (amennyiben azt nem találjuk igazságosnak) egy igazságosabban működő rendszer kialakításán kitartóan, megalkuvás-mentesen kell fáradozni.

Mindkettőre szükség van, és egyik sem helyettesíti a másikat. Balgaság lenne csak a rendszer megváltoztatásán fáradozni, és /talán csak elvi okok miatt/ a jelenleg adott rendszer lehetőségeivel nem foglalkozni. De ugyanígy óriási tévedés lenne, ha a jelenlegi adottságok jó irányba befolyásolása közben megfeledkeznénk a rendszer megváltoztatásának (állam és egyház egyértelmű szétválasztása) feltétlen szükségességéről.

Bandi azt írta: „Úgy gondolom, hogy az állam *értékpreferenciákat* állapít meg a társadalom előtt, és ennek *alapján nyújt támogatásokat.*”

Az érem másik oldala, vagy az összetett mondat második tagja pedig így hangzik: Az állam nemcsak értékpreferenciák alapján támogat, hanem *érdekei alapján is!* Ez független politikai beállítottságtól, átkostól, régi szép világtól és mindentől. Mindig is így volt, hogy a hatalmon lévők a saját pártolóikat támogatták. *Az állam a támogatás fejében mindig elvárta/elvárja a lojalitást, elképzelései támogatását!* Ez a politika világában teljesen természetes és normális.

Az, hogy egy állami-támogatásban mennyi szól az értéknek, és mennyi az érdeknek az soha nem lesz eldönthető! Bandi nagyon jó ötletei valóban segíthetik, hogy a jelenlegi adottságok mellett az értékek felé billenjen a mérleg, de az érdekek ebben a rendszerben mindig megmaradnak. Az ötletek megvalósulása a mi erőfeszítéseinken túl persze a fogadóoldal hozzáállásától is függ. Apró kiegészítsem (amit korábban jeleztem): a **TÁMOGATÁS ÚTJA** is igen lényeges. Ha például a támogatást nem közvetlen az állam adná, hanem az adó felajánláson keresztül, pl. nem csak 1%, hanem 3, 5, netán 10% felajánlásra is lehetőség volna, akkor nem az állam, hanem az állampolgárok volnának az adományozók, és az ő esetükben nem jöhetne szóba a lojalitás-elvárás!

A probléma *mélyebben fekvő lényegi oldalát* (a párhuzamos másik ágat) Kristóf fogalmazta meg közülük a legtisztábban. Szét kell választani az államot és az egyházat, és az állam semelyik egyházat se támogassa. Ez az egyedüli tiszta megoldás.

Egyrészt, így nem lenne értelme miért biznissz-egyházat alapítani, másrészt az állam-érdek és lojalitás-elvárás problémája is megoldódna. Az államnak az egyháztámogatáson kívül számtalan lehetősége lenne a szociális gondok megoldására. Egyrészt maga is létrehozhatna szakképzett szociális munkások alkalmazásával ilyen szervezeteket, másrészt támogathatja a fogyatékosokkal és halmozottan fogyatékosokkal foglalkozó vallásos és nem vallásos civil szerveződések (ugyancsak nem közvetlen, hanem közvetett módon /adó felajánlás/, valamint több ilyen jellegű pályázat kiírása útján). Sajnos ezek legtöbbször is anyagi gondokkal és szűkülő lehetőségekkel küzd. (Pl.: Pappné Hajni (Sziget közösség), és /hál' Istennek egyre többen/ vannak a Bokorban, akik erről kompetensebben, és bővebben tudnának mesélni.)

Emlékszem a 70-es években Gyurka bácsi őszinte vívódását az állam és egyház viszonyáról. Mert Ő még képes volt belülről (a saját világának egy darabját látva benne) bírálni egyháza tévedéseit. Másrészt olyan kristály tisztán meg tudta fogalmazni az állam és egyház szétválasztásának feltétlen szükségességét, hogy mindenki megingathatatlanul hitt benne, akkor... Mára már megváltozott kicsit a helyzet. Ezért is örülök kitüntetett módon Kristóf egyértelmű megfogalmazásának. Hisz Ő akkor még nem hallgathatta Gyurka bácsi hiteles egyértelmű szavait. Mindig nagy érdeklődéssel, és tisztelettel fogadom Kristófnak és közösségi (kor)társainak (nem találgatok, hogy hányadik generáció) szavait/gondolatait /pl. a lélekvaró elmékedésekben/, mert Ők már képesek egy nyitottabb elfogulatlanabb látásmódra, és eredetiségre. Ugyanakkor már egy bizonyos fokú bölcsességre is szert tettek. (Nagy felelősség van rajtuk Kristóf!) Megértem, hogy az előzményeket olvasva érzelmei felindultságában az általánosítás megfogalmazásának tévedésébe esett. Az „elcsórt egyházi anyagi javak” visszakívánása /amelynek korábbi megszerzése sem minden esetben egyértelműen pozitív/, és Jézus - oszd szét vagyondat, és adj ne csak a fölöslegesből, de még a szükségesből is - gondolatai közötti feszültség kit nem zavart volna meg?

Igazat adok ugyanakkor Imre bátyámnak is, mert az általánosítás sohasem igaz. A Lélek hála Istennek nem ismeri az egyház határait, Ő egyedül csak a befogadó-készségre figyel. Oda megy, ahol hatni tud. És ezek - a valószínűleg kisebbségben lévő - egyházi gyülekezetek éppúgy tiszteletre méltóak, mint a Bokorbeli testvéreink hasonló erőfeszítései.